

Олеся Антохів-Сколоздра

*Науковий керівник – канд. політ. наук, доц. Калитчак Р. Г.,
Львівський національний університет імі Івана Франка*

КЛЮЧОВІ ПРІОРИТЕТИ СПІВПРАЦІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ І КАНАДИ У ХХІ СТ.

Окреслено основні напрями співпраці Канади та ЄС. Зазначено, що співпраця в економічній сфері залишається домінуючою у двосторонніх відносинах. Зберігається тісна взаємодія щодо відстоювання спільних для канадського і європейських суспільств цінностей. З огляду на низький військовий потенціал, взаємодія у сфері безпеки є досить інертною.

Main areas of EU-Canada cooperation are identified. It is pointed out that the economic interaction dominates the bilateral relations. Two parts closely cooperate on promoting common values for both Canadian and European societies. Due to a low military potential the security cooperation is very inert.

Определены основные направления сотрудничества Канады и ЕС. Указывается, что экономическая сфера остается доминирующей в двусторонних отношениях. Сохраняется тесное взаимодействие относительно отстаивания общих для канадского и европейских обществ ценностей. Учитывая низкий военный потенциал, взаимодействие в сфере безопасности остается довольно инертным.

Початок ХХІ ст. знаменувався несподіваним зближенням між Канадою і європейськими країнами після понад десятилітнього періоду досить інертної співпраці. Наголосимо, що після завершення холодної війни в Оттаві зосередились на вирішенні питань внутрі-державного характеру. Тому спостерігалась поступова втрата інтересу до Європи, особливо після виведення канадських військ зі старого континенту. Окрім того, Сполучені Штати утвердилися у якості домінуючого зовнішньополітичного і зовнішньоекономічного партнера Канади. Своєю чергою, Європейський Союз після ухвалення Маастрихтського трактату сконцентрував свої зусилля на розбудові власних інституцій та підготовки до членства країн

Центральної і Східної Європи. Таким чином, між Оттавою та Брюсселем спостерігалось поступове зниження інтенсивності контактів.

Переломним для двосторонніх відносин стали події 11 вересня 2001 р. та військова інтервенція США в Іраку. Якщо у першому випадку, Брюссель та Оттава інтенсифікували співпрацю у безпековій сфері, то у другому, Канаду і ЄС об'єднало прагнення дотримання ключових принципів міжнародного права. Таким чином, відбувалося послідовне поновлення двосторонньої взаємодії у різних сферах. Сьогодні співпраця між Канадою та Європейським Союзом набуває все більш комплексного характеру. Однак треба зауважити, що двостороннім стосункам притаманна значна асиметрія, оскільки спостерігається більше зацікавлення в активізації співпраці зі сторони Оттави, ніж Брюсселю. Окрім того, логіку розбудови відносин між Європейським Союзом та Канадою неможливо осмислити без врахування американського чинника.

Необхідно вказати, що найбільш інтенсивною та перспективною залишається співпраця в економічній сфері. Тоді як Сполучені Штати зосередили свою увагу на відносинах із Китаєм та загалом на Азійсько-тихоокеанському регіоні, Канада все більше у сфері торгівлі починає орієнтуватися на інші регіони, зокрема Європу. Після укладення угоди про зону вільної торгівлі з країнами Європейської асоціації вільної торгівлі, Європейський Союз став другим європейським блоком з яким Канада офіційно розпочала переговорний процес у 2009 р., що має закінчитись підписанням Всеохоплюючої торговельно-економічної угоди. Ця ідея швидко отримала підтримку у підприємницьких колах, адже ЄС був торговельним партнером, потенціал якого тривалий час несповна використовувався канадськими інвесторами і експортерами. Наголосимо, що Оттава ще раніше висувала пропозиції про укладення трансатлантичної зони вільної торгівлі з ЄС, у якій передбачалась обов'язкова участь США. Проте Вашингтон відкидав її як неприйнятну [3, 62-65].

Європейський Союз є другим за величиною ринком для Канади. Товарообіг з 27 країнами-членами склав у 2009 р. 8,5% канадського експорту та 12,4% імпорту. Торгівля трохи зросла протягом останнього десятиліття, проте зберігається дефіцит не на користь північноамериканського партнера. Окрім того, Канада є третім за обсягами інвестором у ЄС, а ЄС – другим за кількістю у Канаду. Водночас на Канаду припадає заледве 2% товарообороту ЄС. Тому в інтересах Оттави є пошук належного інструментарію для відновлення позитивної динаміки у двосторонній торгівлі [2, 49-52].

Варто вказати, що переговори про зону вільної торгівлі не є свідченням пошуку Оттавою протидіа економічній домінації США, а радше намаганням забезпечити потенціал для подальшого зростання Канади та покращення її конкурентоспроможності, оскільки НАФТА сьогодні вичерпала свій потенціал та перебуває у стані стагнації. Проект угоди між ЄС і Канадою підтвердив, що вона стане поворотним пунктом за своєю значимістю у двосторонніх стосунках, сприяючи поживленню взаємодії в інших сферах.

Важливе місце у порядку денному двосторонніх відносин продовжують займати права людини, захист навколишнього середовища, багатокультурність тощо. Ці питання часто усувалися з переговорів, зокрема щодо торговельних угод, оскільки вони ніби не стосувалися предмету переговорів (як правило це робилося з кон'юнктурних причин). У випадку з Канадою і країнами ЄС очевидно, що вони вирізняються високими соціальними стандартами та дотримуються ключових для демократичного суспільства цінностей і стандартів життя. Тому переговори про зону вільної торгівлі посилять політичну співпрацю між Брюсселем та Оттавою щодо захисту спільних для них цінностей, як у двосторонньому форматі, так і на рівні багатосторонньої співпраці [1]. Нагадаємо, що ЄС і Канада координують свої дії в Україні щодо забезпечення проведення чесних та справедливих виборів, надсилаючи місії спостерігачів, які тісно взаємодіють, насамперед у рамках ОБСЄ. Варто також наголосити, що Канада часто займає позиції з вирішення проблем глобального характеру, як наприклад захист навколишнього середовища, що радше ближчі баченню ЄС, ніж американської дипломатії. Таким чином, відстоювання спільних для канадського та європейського суспільств цінностей стало важливою ділянкою взаємодії між Брюсселем та Оттавою.

Співпраця у безпековій сфері радше не належить до пріоритетних у двосторонній відносинах. Насамперед, це зумовлено ключовою роллю НАТО у забезпеченні безпеки у трансатлантичному просторі та досить низькому військовому потенціалу як Європейського Союзу, так і Канади. Між двома сторонами зберігається тісна кооперація у рамках миротворчих операцій. Наголосимо, що Канада надіслала своїх військовиків для участі у місіях під егідою ЄС у Боснії та Герцеговині [4, 62].

Підсумовуючи, варто вказати, що у найближчому майбутньому економічна складова визначатиме співпрацю між Канадою та Європейським Союзом. Укладання угоди про зону вільної торгівлі лише зміцнить цю тенденцію. Дві сторони продовжуватимуть співпрацю-

вати щодо вирішення глобальних проблем та відстоювання спільних цінностей. Водночас взаємодія у безпековій сфері не відзначається надмірною активністю.

Список використаних джерел та літератури:

1. Deblock C. Les négociations commerciales entre le Canada et l'Union européenne: Une mise en perspective [Online resource] / C. Deblock. – Mode of access: <http://www.eve.coop/?a=103>. – Title from the screen
2. Deblock C. 08From economic dialogue to CETA: Canada's trade relations with the European Union [Text] / C. Deblock, M. Rioux // International Journal. – Winter 2010-11. – С. 39-56
3. Leblond P. Le libre-échange avec l'Europe. Quel est l'intérêt pour le Canada? [Text] / P. Leblond, A. Olteanu-Strachinescu // Politique étrangère du Canada. – 2009. – Vol. 15, N1. – P. 60-76.
4. Morel J. Le Canada, l'Otan et la politique Européenne de sécurité et de défense [Text] / J. Morel // Canadian Foreign Policy Journal. – 2007. – Vol. 14, Iss. 1. – P. 51-66